

ПРОЈЕКТИ ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

ЗНА СВЕ
О ВАШИМ ПЕКИ

САВЕТНИК ЗА АСТМУ

Стандардизована
фармацеутска
услуга за
пацијенте
са астмом

ЗНА СВЕ
О ВАШИМ ПЕКИ

САВЕТНИК ЗА АНТИБИОТИКЕ

Стандардизована
фармацеутска
услуга приликом
издавања
антибиотика

ЗНА СВЕ
О ВАШИМ ПЕКИ

САВЕТНИК ЗА ДИЈАБЕТЕС

Стандардизована
фармацеутска
услуга за
оболеле од
дијабетеса

Будите део промена који желите да видите у струци!

Придружите се пројектима Коморе и постаните саветници. Истакните се, будите препознати и од пацијената и од осталих колега здравствених радника.

САЗНАЈ ВИШЕ!

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2023

Листа међусобно заменљивих лекова и Негативна листа супстанци у дијететским суплементима

Интеракције између цревне микробиоте и уобичајених кардиоваскуларних лекова

ХРАБРО ПРОТИВ СПИНАЛНЕ МИШИЋНЕ АТРОФИЈЕ

Болнички фармацеути одговарају на изазове у припреми и примени иновативне терапије

Фармацеути
јачају здравствени
систем

fip СВЕТСКИ 25. СЕПТЕМБАР
ДАН ФАРМАЦЕУТА

ПРЕДСТАВЉАМО КОЛЕГЕ - ПОБЕДНИКЕ КОНКУРСА ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА

Радови награђених колега на тему „Фармацеути јачају здравствени систем“

Упућен допис Републичком фонду за здравствено осигурање и Министарству здравља

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

У вези са дописима који су упућени апотекарским установама и апотекама приватна пракса од стране Републичког фонда за здравствено осигурање (дана 8.8.2023.) и Министарства здравља, Сектор за инспекцијске послове (дана 7.9.2023.) по питању издавања/продаје лекова Glucophage и Euthyrox чији је режим издавања на лекарски рецепт, Фармацеутска комора Србије се дана 15.9.2023. године обратила наведеним институцијама дописом који можете преузети [ОВДЕ!](#)

Упућени предлози на Нацрт закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

У поступку припреме Нацрта закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, Министарство здравља је спровело јавну расправу о Нацрту закона, која је трајала до 18. септембра 2023. године. Циљ доношења новог закона је пре свега усклађивање са трендом дигитализације у здравству, што захтева нова решења у овој области. Разматрајући представљени Нацрт као саставни део законског оквира за спровођење апотекарске делатности у Републици Србији, Фармацеутска комора Србије је припремила и предала надлежном Министарству здравља предлоге и сугестије у циљу ефикасније примене важећих прописа, са посебним акцентом на Водич Добре апотекарске праксе који је у примени од 1. априла 2023. године.

Допис Фармацеутске коморе Србије на Нацрт закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства [ОВДЕ!](#)

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2023

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2023. години биће спроведена током октобра месеца, у 94 апотеке од стране 220 стручних надзорника. Обавештења о датуму спровођења провере и документацији коју је потребно припремити прослеђена су директорима апотекарских установама и њиховим организационим јединицама, као и апотекама приватна пракса које су у складу са одлуком министра здравља предмет редовне спољне провере квалитета у овој години.

Дана 20.9.2023. одржана је едукација за стручне надзорнике на којој су дате јасне смернице, у складу са законским оквиром, за спровођење редовне спољне провере квалитета стручног рада у 2023. години.

На сајту Коморе налазе се објављена неопходна документа са којима се могу упознати чланови Коморе [ОВДЕ!](#)

РУЖИЧАСТИ ОКТОБАР - месец борбе против рака дојке - ПРИКЉУЧИ СЕ И ТИ!

Припремила: Маг. фарм. спец. Кристина Ковачевић

Глобални напори да се подигне свест и повећа проценат раног откривања рака дојке резултирали су да се од 2015. године месец октобар прогласи ружичастим - месецом када сви здравствени радници треба да дају свој допринос да ова тема буде што видљивија.

Фармацеутска Комора Србије и овог октобра подржава светску кампању. Припремили смо за Вас упутство за самопреглед дојке, кратак подсетник о тамоксифену који можете користити у саветовању пацијенткиња, као и упутство са вежбама које пацијенткиње треба да раде код куће након одобрења од стране лекара, а које олакшавају повратак нормалним дневним активностима након операције. Циљ је да мало више разговарамо са пацијенткињама, да их охрабriamo и пружимо што више тачних информација о превенцији и терапији.

Материјал можете наћи [ОВДЕ!](#)

ЧЛАНАРИНА ЗА 2023.

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Поштоване колегинице и колеге, подсећамо Вас да је **рок за плаћање чланарине за 2023. годину, 31. октобар 2023. године. Годишња чланарина износи 5.500,00 динара.** У складу са Статутом Фармацеутске коморе Србије („Сл. гласник РС”, бр.156/2020 и 27/2022), члан који није измирио чланарину до 31. октобра текуће године, за ту годину, односно није измирио чланарине за претходне године и исто не учини након писане опомене испишује се из именика чланова Коморе и привремено му се одузима лиценца, по службеној дужности. Уколико члан који је исписан из именика чланова Коморе жели да поново поднесе захтев за упис у именик чланова Коморе, дужан је да пре подношења захтева измири цели заостали дуг.

Детаљне информације, као и основ за ослобађање од плаћања чланарине [ОВДЕ!](#)

ВАЖНО ОБАВЕШТЕЊЕ ОРГАНИЗАТОРИМА ПРОГРАМА КЕ

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Овим путем Вас обавештавамо да је ОДЛУКА о утврђивању накнада претходног поступка процене квалитета континуиране едукације и процене квалитета извођења акредитованих програма континуиране едукације, коју је усвојила Скупштина Фармацеутске коморе Србије, а на коју је министарка здравља дала сагласности, објављена у Сл. гласнику РС, бр. 79/23. **Одлука је ступила на снагу 23. септембра 2023. године** [ОВДЕ!](#)

У складу са овом Одлуком, организатори програма КЕ, приликом подношења захтева за претходни поступак акредитације, **достављају и потврду о извршеној уплати**, за одговарајућу врсту програма КЕ, за коју подносе захтев, у складу са накнадама које су дефинисане.

Право на изузеће од наведених надокнада имају здравствене установе и приватна пракса приликом претходног поступка процене квалитета

континуиране едукације које организују искључиво у циљу едукацију својих запослених.

Ова Одлука се примењује одмах, односно у складу са Јавним позивом Здравственог савета Србије бр. 153-02-00789/2022-01 од 29.12.2022. године, за све програме КЕ који буду послати од 1-5. октобра 2023. године.

Детаљне информације и начин уплате [ОВДЕ!](#)

Будите део промена који желите да видите у струци!

Славица Милутиновић, дипл. фарм.

Развој једне стандардизоване фармацеутске услуге је дуг и сложен процес, од избора теме анкетирањем чланства, вишемесечном експертском раду на материјалу, акредитацији тематске едукације у оквиру ВШО и имплементацију у пракси, као најкомплекснијег дела. Континуирано се прати развој услуге како би се поједини кораци унапредили у складу са најновијим научним сазнањима, а с друге стране поједноставили и прилагодили пракси. Наше колеге, након испуњавања дефинисаних услова, добијају беџ са натписом **Саветник за одређену врсту услуге**. Закључци које изводимо након анализе резултата и достављамо надлежним институцијама, доказују вредност фармацеута.

Придружите се пројектима Коморе и постаните саветници. Истакните се, будите препознати и од пацијената и од осталих колега здравствених радника. **Будите део промена који желите да видите у струци!**

ПРОЈЕКТИ ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Саветници у бројкама, септембар 2023.

Назив саветника	Период пружања услуге	Број фармацеута учесника/саветника	Број пацијената који је добио услугу
Саветник за антибиотике	2021. - сеп.2023.	356	13495
Саветник за дијабетес	2019. - сеп.2023.	186	1065
Саветник за астму	јун 2022. - сеп.2023.	78	516
Саветник за вакцинацију против ковид-19	дец. 2021. - авг. 2022.	90	28317
Саветник за вакцинацију: Питај ме за ХПВ	феб. 2023. - мај 2023.	250	26000

Представљање Коморе на 45. Фармацеутским сусретима (ФАСУС)

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Фармацеутска комора Србије представиће се на 45. ФАСУС-у **акредитованим стручним састанком** на тему:

Стандардизација фармацеутске услуге - предуслов за постизање бољих исхода лечења. Чланови радних група за стандардизацију фармацеутских услуга (дијабетес, астма и антибиотици), представиће услуге и говорити о новинама у вези са њиховом имплементацијом у пракси.

По први пут Комора ће имати и свој штанд, на коме ће колеге моћи да сазнају све неопходне информације и преузму припремљен промотивни материјал.

Скуп се одржава 6. октобра у Кристалној дворани хотела Hyatt Regency у Београду са почетком у 16 часова.

Храбро против спиналне мишићне атрофије

Припремила: маг. фарм. Ивана Антонијевић

Живот малог, а заправо већ великог Лава Теодоровића постао је много лакши од 23. августа 2023. године. Храбри двогодишњи пацијент примио је један од најскупљих лекова на свету ZOLGENSMA®-у (onasemnogene aberarM novoc), лек за лечење спиналне мишићне атрофије. По први пут ова генска терапија примењена је у нашој земљи.

Читав тим Универзитетске дечје клинике "Тиршова" побринуо се да процедура примене лека протекне у најбољем реду. Део тима чиниле су и наше колегинице болнички фармацеути, Бранислава Ребић и Гордана Козомара. Како је процедура транспорта, складиштења и адекватног чувања лека пре његове примене комплексна, због посебних температурних услова, цео процес одвијао се под надзором магистра фармације и других запослених у болничкој апотеци клинике. Бранислава и Гордана биле су одговорне за спровођење комплетне и комплексне процедуре припреме и примене лека, а све у циљу да мали Лав прими адекватну дозу. Ово је прави пример како колеге болнички фармацеути у складу са својим знањем и конкуренцијом одговарају на изазове у припреми и примени нове терапије, а на тај начин осветљавају пут у борби против тешке наследне болести.

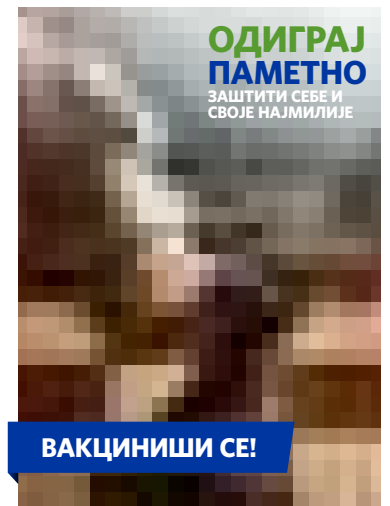

Дводневни тренинг: „Саветник за вакцинацију – Првих 50“

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

У циљу развоја фармацеутске услуге саветовања о вакцинацији против сезонског грипа и пнеумококне болести, Фармацеутска Комора Србије у сарадњи са компанијама Amicus, Pfizer и Medica Linea Pharm реализује пројекат „САВЕТНИК ЗА ВАКЦИНАЦИЈУ - ПРВИХ ПЕДЕСЕТ“. Циљ пројекта је да се 50 фармацеута едукује, мотивише и стекне компетенције како би у свакодневном раду пружали саветовање одговарајућег квалитета.

Педесет најуспешнијих колега из недавно завршеног пројекта „Питај ме за ХПВ“, проћи ће дводневни тренинг 6-7. октобра у Сокобањи. Поред стручних предавања од стране уважених експерта из ових области, тренинг укључује и радионице посвећене комуникацији, као и радионицу на којој ће учесници бити у прилици да самостално апликују вакцине.

ОДИГРАЈ
ПАМЕТНО
ЗАШТИТИ СЕБЕ И
СВОЈЕ НАЈМИЛИЈЕ

ВАКЦИНИШИ СЕ!

ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
SRBIJE

Листа међусобно заменљивих лекова и Негативна листа супстанци у дијететским суплементима

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Агенција за лекове и медицинска средства Србије је 28. септембра издала обавештење о постављању Листе међусобно заменљивих лекова. Листа је формирана на основу критеријума прописаних Правилником о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова и биће подложна редовним и ванредним изменама и допунама. Издавање међусобно замењивог лека прописано је чланом 24. овог Правилника.

Списак међусобно заменљивих лекова можете погледати [ОВДЕ!](#)

Представници Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и Фармацеутског факултета Универзитета привредне академије у Новом Саду сачинили су листу супстанци које се не смеју наћи (уопште или у одређеној дози) у дијететским производима. Листа се периодично ажурира, а датум уноса последњих измена је 18.07.2023. године.

Негативна листа супстанци у дијететским производима [ОВДЕ!](#)

ПРЕДСТАВЉАМО КОЛЕГЕ ПОБЕДНИКЕ КОНКУРСА НА ТЕМУ ФАРМАЦЕУТИ ЈАЧАЈУ ЗДРАВСТВЕНИ СИСТЕМ

На конкурс поводом обележавањем Светског дана фармације (25. септембар) на тему: "Фармацеути јачају здравствени систем", дефинисану од стране Међународне фармацијске федерације-ФИП, који је објављен на сајту Фармацијске коморе Србије 15. јуна и трајао до 15. августа 2023. године, пристигло је укупно 32 рада.

Одлуком Комисије изабрани су аутори три најбоља рада за 2023. године, који ће бити награђени са по 10.000,00 динара, а чије радове можете прочитати у овом броју. Такође, честитамо свим учесницима конкурса уз захвалност што су одвојили време, припремили и послали своје радове.

ЈАСНА ПАШАНОВИЋ, маг. фарм., из Пријепоља

Да, ја сам апотекарка...

„Потковани знањем, струку преводимо на језик пацијента који стоји испред нас и очекује помоћ из прве руке. Са што мање речи, без стручних израза, већ онако „народски“ речено, смирено и јасно пружамо савет, дајемо лек, исписујемо сигнатуру и контактом очима потврђујемо да је све оно што смо рекли пацијент схватио и да ће лек употребити према савету и своје животне навике прилагодити свом здравственом стању. У сваком тренутку свесни смо да свака реч коју изговоримо и свака кутијица коју наша рука пружи носи јако велику одговорност. Одговорни смо за здравље, расположење, сан, лепоту, самопоуздање пацијената и још много тога.“

[Цео текст на ЛИНКУ!](#)

МАРИЈА ИЛИЋ, маг. фарм. из Врања

Браво колеге! Немојмо стати!

„Браво колеге! Браво за сваку нову информацију подељену са децом и пацијентима, браво за сваки објављени савет на друштвеним мрежама, браво за колеге у болницама, браво за оне који припремају материјале за стандардизацију нових фармацијских услуга, браво за фармацијске техничаре који се раме уз раме са нама боре за добробит сваког пацијента.

Немојмо стати! Још је много изазова, много оних којима недостаје топла реч и тачна информација, много је збуњених, много уплашених. Будимо и даље тихи хероји свакодневног живота чије присуство јача темеље здравственог система и чини свет бољим местом за све нас. „

[Цео текст на ЛИНКУ!](#)

АЛЕКСАНДАР САВИЋ, маг. фарм. спец., из Београда

На задатку за мир

„Дошао сам у мировну мисију Уједињених нација у Централноафричкој Републици. Са 70 сународника ћу радити у болници нивоа 2, на задатку који је од државне важности, а то је лечење пацијената из снага небројених земаља и грађанства запосленог у УН-у. Ту су свакодневница несигурно снабдевање струјом, телефонским и интернет сигналом, храном, пијаћом и техничком водом, а поврх свега, могућност избијања сукоба виси у ваздуху. Замислите колико ту постоји препрека за снабдевање лековима и другим санитарским средствима, затим изазови поштовања добре апотекарске праксе, обим сарадње добављача лекова, болнице, тј. апотекара и одељења подршке болници, који комуницирају са окружењем.“

[Цео текст на ЛИНКУ!](#)

ПРЕДСТАВЉАМО КОЛЕГЕ УЧЕСНИКЕ ПРОЈЕКТА КОМОРЕ ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ!

КАТАРИНА БРАНКОВИЋ, маг. фарм. из Ниша

Поделите једно инспиративно искуство из пројекта са нама.

Након позитивних коментара родитеља и младих на које сам наилазила након саветовања у апотеци, имала сам идеју да одржим са колегицом предавање у гимназији „Бора Станковић“ у Нишу како би што већи број младих добио поуздане информације о ХПВ вирусу и вакцини која је доступна у нашој земљи. Директор школе, као и професори, радо су подржали пројекат и обезбедили нам простор за едукацију. Најпре сам била пријатно изненађена бројем ученика који су присуствовали предавању, њиховом пажњом и интересовањем за ову тему, а затим и бројним питањима које су постављали након предавања. Највећим успехом сматрам то што сам добила информацију од професора да је један део ученика већ наредне недеље примио прву дозу вакцине.

Опширније на [ЛИНКУ!](#)

ЈЕЛЕНА ЈЕРЕМИЋ, маг. фарм. из Књажевца

Који је Ваш најузбудљивији тренутак у каријери фармацеута до сада?

Увек ми је био приоритет представљање наше струке и упознавање шире јавности са нашим потенцијалима. Тако ме је једна школа после изузетне сарадње на пројекту „Питајте свог фармацеута“ позвала да одржим презентацију у атријуму школе поводом Светског дана здраве хране. Претходно нисам имала прилике да се обраћам ширем аудиторијуму, и то каквој публици, деца од 1-5 разреда. Први пут сам имала прилике да схватим шта је то енергија младости и полетности. Страх који се првобитно јавио када су деца почела да пристижу, нестао је оног тренутка када сам узела микрофон и почела интерактивну едукацију са децом. Лепо је бити фармацеут у таквој једној причи, то је магија наше професије.

Опширније на [ЛИНКУ!](#)

ЈЕЛЕНА ШУЋУР, маг. фарм. из Новог Сада

Да ли вам и колико значи то стручно признање Фармацеутске коморе?

Стручно признање Коморе ми значи, јер сам као фармацеут добила прилику да се својим стручним знањем приближим грађанима/пацијентима у пружању услуга и учествујем у јачању развијености здравственог система. Учествовање у пројектима Коморе и признање саветника за дијабетес, антибиотике и вакцине се могу означити као најузбудљивији тренуци моје каријере као фармацеута.

Опширније на [ЛИНКУ!](#)

ХПВ ВАКЦИНА ефикасна и 10 година након вакцинације

Припремила: маг. фарм. Емилија Трбовић

Септембра ове године, у часопису *Pediatrics*, објављена је десетогодишња студија под називом Long-term-follow-up (ЛТФУ). Студија је спроведена од 2009. до 2021. године у 13 земаља и пет континената, и пратила је 971 девојчицу и 301 дечака узраста од 9 до 15 година који су примили све три дозе рекомбинантне (Гардасил 9) ХПВ вакцине. Примарни циљ ове студије био је да се анализирају различити типови одговора антитела десет година након последње дозе Гардасила-9. Велика већина учесника студије (99,6% до 100%) достигло је највећи пик антитела на циљане типове ХПВ-а седам месеци након вакцинације, а 81,3% до 97,7% је остало серопозитивно у 126. месецу, у зависности од типа ХПВ-а. Током ЛТФУ студије нису пријављени озбиљни нежељени догађаји или смртни случајеви повезани са вакцином.

[Више информација на ЛИНКУ!](#)

3Д штампање лекова -машта или будућност?

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Масовна производња лекова не успева да се бави педијатријским пацијентима, којима су често потребне различите дозе и комбинације лекова. Као резултат тога, приликом припреме лека одговарајуће дозе, таблете за одрасле се често пулверизују што може штетити квалитету лека и учинити жељену дозу мање прецизном.

Добра вест нам стиже из Америке где истраживачи са Тексашког универзитета А&М развијају нову методу фармацеутошког 3Д штампања, управо за педијатријске пацијенте. Циљ истраживања је пронаћи адекватну методу за штампање прецизно дозираних таблета у облицима и укусима прилагођеним најмлађима. Ово је обећавајући подухват у потрази за "персонализованом медицином". Користећи софтвер за пројектовање ускоро ћемо моћи да креирамо таблете у скоро сваком облику, као што су „звездице или плишане меде“.

[Више информација на ЛИНКУ!](#)

Интеракције између цревне микробиоте и уобичајених кардиоваскуларних лекова

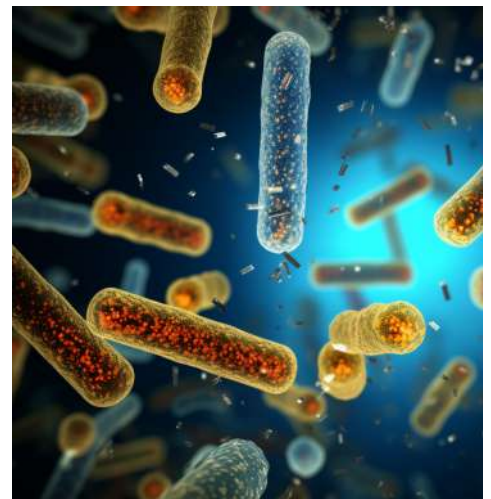
Припремила: маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг. фарм. спец. Милена Милојевић

Цревна микробиота ствара ензиме који редукују део дозе амлодипина у фармаколошки некативан облик. Када се примењују антибиотици, део цревне флоре бива оштећен, а биорасположивост амлодипина расте.

Како бактерије црева утичу на дејство статина?

Да ли цревне бактерије и пробиотици имају утицаја на ефикасност и безбедност варфарина, дигоксина, амјодарона?

Одговоре на ова питања потражите у оригиналном раду [Battle A. Et al. Interactions Between the gut Microbiota and Common Cardiovascular Drugs. US Pharmacist. 2023;48\(2\):18-22](#) или [преводу рада](#) на српски језик.

У ТРИ ПОТЕЗА ДО ШАХ МАТ ГРИПА

1. ПОТЕЗ: ИНФОРМИШИ СЕ – НАЂИ ВРЕМЕ ЗА СЕБЕ И СВОЈЕ НАЈМИЛИЈЕ

Ако добијете симптоме грипа и имате повећан ризик од озбиљних компликација грипа, консултујте свог фармацеута што је пре могуће који ће Вам помоћи правилним саветима и препорукама.

Шта је грип?

Грип је акутно вирусно обољење дисајних путева, а узрокују га различити сојеви вируса инфлуенце, најчешће типови А и Б. Грип може изазвати блажу или озбиљнију клиничку слику, посебно код особа са ослабљеним имунитетом, особа које болују од хроничних болести и код старијих особа. Највећи ризик оболевања од грипа је током хладних месеци, између октобра и марта.

Како се грип преноси?

Грип се лако преноси са заражене на осетљиву особу. Вирус се преноси капљицама које настају кашљањем, кијањем, гласним говором заражене особе. Удисањем капљица или њиховим доспевањем на слузокоже уста, носа или ока (директно или преко контаминираних руку и предмета) инфекција се уноси у организам.

Који су симптоми грипа?

Грип почиње изненада, обично 18-72 сата након уласка вируса у организам. Од симптома се јављају грозница или осећај грознице/језе, повишена телесна температура, кашаљ, бол у грлу, цурење из носа или зачепљен нос, болови у мишићима и телу, главобоља, умор, понекад дијареја и повраћање. Важно је напоменути да неће сви оболели од грипа имати високу телесну температуру.

2. ПОТЕЗ: ВАКЦИНИШИ СЕ - ПРЕСКОЧИ ГРИП

Како се заштити од грипа?

Светска здравствена организација препоручује вакцину против грипа као први и најважнији корак заштите од грипа и његових потенцијално озбиљних компликација.

У особе са повећаним ризиком од настанка озбиљних компликација грипа убрајају се: мала деца, труднице, особе са одређеним хроничним здравственим стањима (болести срца и крвних судова, мождани удар, дијабетес, гојазност, астма, хронична опструктивна болест плућа, ХИВ/АИДС, карцином итд.), као и особе старије од 65 година.

Шта су вакцине против грипа?

То су вакцине које штите од четири соја вируса грипа за које истраживања показују да ће бити најчешћа током предстојеће сезоне. Вакцина против грипа се користи више од 50 година, а годишње се вакцинише више од 500 милиона људи.

Ко и када треба да прими вакцину против грипа?

Пре свега труднице, старије особе, оне са хроничним обољењима, али и све друге особе узраста шест месеци и више треба сваке године да добију вакцину против грипа. Идеално је да се вакцина добије пре почетка сезоне, односно до краја октобра текуће године, али се вакцина може примити и у било које друго време током сезоне грипа (од октобра до марта). Вакцина се, слично као и већина других вакцина, даје иглом, у надлактицу руке.

Како вакцина штити?

Када особа прими вакцину, имунски систем ствара антитела која штите од болести. После отприлике 2 до 3 недеље након вакцинације, вакцина ће заштити Вас или Ваше најмилије од четири соја вируса који су садржани у вакцини. Важно је напоменути да ниједна од компоненти вакцине не може проузроковати грип. Делотворност вакцине против грипа различита је од сезоне до сезоне и она зависи у којој мери се циркулишући сојеви вируса поклапају са вакцинисаним сојевима. Међутим, код особа којима је грип озбиљна претња за здравље, чак и смањени ризик од грипа за 20% је бољи него оставити те особе незаштићене.

Које су контраиндикације за примену вакцине против грипа?

Трајне контраиндикације за примену вакцине против грипа су тешка алергија на беланчевине јаја и пилеће беланчевине, алергија на неки састојак вакцине и тешка нежељена реакција након раније примљене вакцине против грипа. Привремена контраиндикација за примену вакцине је акутно фебрилно стање или погоршање хроничног обољења.

Које су нежељене реакције након вакцинације?

Нежељене реакције након вакцинације су углавном благе, локалног карактера, у виду црвенила/отока и бола на месту примене и спонтано пролазе. Ретко могу да се јаве повишена телесна температура, болови у мишићима, малаксалост и алергијска реакција.

3. ПОТЕЗ: ЗАШТИТИ СЕ - ПРЕДУЗМИ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

- Избежавати блиске контакте са болесним људима
- Носити маску за лице када се код куће бринете о болесној особи са gripом, при коришћењу јавног превоза, боравка у радњи, пошти, банци и свим другим затвореним просторима са већим бројем људи где остајете дуже од 10 минута
- У случају болести, остати кући
- Приликом кијања и/или кашљања прекрити уста и нос папирнатом марамицом
- Избежавати додиривање усана, носа и очију прљавим рукама
- Практиковати добре навике укључујући адекватну исхрану, квалитетно и довољно спавање и физичку активност
- **И најважније, вакцинисати се против грипа, поготово ако припадате групама које су под ризиком да развију тежу форму грипа и компликације.**

Додатне информације можете наћи на сајту www.preventflu.info/sr/ или тако што ћете скенирати код

ОНЛАЈН СТРУЧНИ САСТАНЦИ ПРВЕ КАТЕГОРИЈЕ

Акредитовани за фармацеуте и лекаре - 2 (два) бода за слушаоце

02.10.2023. - Улога фармацеута у борби против допинга у спорту

09.10.2023. - Савремени приступ терапији астме

16.10.2023. - Значај и улога Саветника за астму у циљу повећања степена адхеренце и квалитета живота пацијената

23.10.2023. - Саветовање пацијената на терапији антимикробним лековима - сексуално преновисве болести и вагиналне инфекције

30.10.2023. - Рационална примена антибиотика у дерматологији

06.11.2023. - Стандардизована фармацеутска услуга за оболеле од дијабетеса - прошлост, садашњост и будућност

13.11.2023. - Мерење одређених параметара у апотеци у циљу оптимизације терапије и побољшања исхода лечења

ВИРТУЛЕНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације - Питај ме за ХПВ (5 бодова), до 13.03.2024.

Услуга фармацеутске здравствене заштите за пацијенте са дијабетесом (5 бодова), до 14.11.2023.

Фармацеутска услуга - предуслов за повећање степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотцима (5 бодова), до 21.08.2024.

Услуга фармацеута за пацијенте са астмом (5 бодова), до 14.11.2023.

Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом (5 бодова), до 14.11.2023. године.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ВОДИЧА ДАП

Сваки од 12 прилога прати посебно акредитован тест у оквиру Виртуелне школе образовања и сваки носи по 2 бода за учесника који успешно положи исти.